

Bladvorming in klaverbloemen. — Van verschillende zijden ontvingen wij berichten over bladvorming in de bloemen van de Witte Klaver. Soms is het de kelk, soms de kroon, dan weer de andere organen of wel allemaal tegelijk. Het doet ons genoegen hierbij de fraaie teekening te kunnen doen reproduceeren van Mej. J. Faure, illustreerende een bijzonder mooi

Stamper-bladvorming bij Klaver
Teekening van Mej. J. FAURE.

geval van bladvorming der stamper bij witte klaver, ons toegezonden door den heer Koch te Winterswijk, die er verscheidene bij elkaar vond op een klein terrein. Zooals uit de teekening duidelijk te zien is gaat de vergroeiing van den stamper hier gepaard met verlenging van de bloemstelen, kelk en bloemkroon zijn volkomen normaal en dat maakt deze vergroeiing heel wat mooier en regelmatiger dan de in een vorige aflevering afgebeelde afwijking van *Helenium*. Oorzaak vrijwel onbekend, men vermoedt dat kleine galmijtjes of zwammetjes de prikkel teweegbrengen, waardoor de groei gewijzigd wordt.

Van den heer Leonard Springer ontving ik ook nog een aantal van deze zeer mooie vergroeiingen, door hem aangetroffen in het Arboretum van den heer Gelderman aan den Losserschen berg. T.

Kriegsgemüse. — Onder de vele wilde planten, die tegenwoordig in Duitschland van hoogerhand als smakelijke en voedzame groenten worden aanbevolen, vind ik ook het Zevenblad (*Aegopodium podagraria*) genoemd. Het is wel aardig, om even over te schrijven, wat Van der Trappen zegt in zijn »Herbarium vivum« dat in 1839 door de Nederlandsche Maatschappij ter bevordering van Nijverheid te Haarlem als prijsverhandeling werd

uitgegeven. Hij schrijft: »Had zich de roem van deze plant, waardoor zij den naam van Voet-euvelkruid verkregen heeft, bij ondervinding staande gehouden, hoe zorgvuldig zoude dezelve niet opgezocht worden, doch het is met het zevenblad als met zoovele andere zoogenaamde onfeilbare middelen gegaan; van tijd tot tijd begint men al meer en meer aan die voor-

gewende onfeilbaarheid te twifelen en aan het eenmaal zoo hooggeroemde middel wordt eindelijk in het geheel niet meer gedacht. Ik wil echter hiermede dit kruid niet als een vermogend medicament tegen het verdrietige podagra der vergetelheid onttrekken, ik wil ook niet beweren dat het ten dienste van hen, die aan deze kwaal lijden, in de apotheek moest bewaard worden, hier zoude het de plaats voor betere geneesmiddelen wegnemen, doch vrijelijk durf ik het jonge zevenblad den podagrist als eene gezonde spijs aanraden, tenminste zal hem deze altoos beter bekomen, dan zooveel ander voedsel, waarmede hij zondigt en zijnen toestand allengskens verergert. In het algemeen mag een ieder deze plant in het voorjaar als eene gezonde, vrij wel smakende groente eten, meermalen is dezelve daartoe door onderscheidene schrijvers aangewezen geworden, ja zelfs geschiedt dat in de provincie Groningen op verscheidene plaatsen, daar vele landlieden dezelve bij de zamenstelling van het dus geheeten Kruidje-Moes gebruiken. En heeft men zich op deze of op andere wijze, van de jonge spruiten dezer plant gedurende eenigen tijd tot eigen gebruik bediend, want het zevenblad maakt telkens weer nieuwe bladen, dan kan men in den zomer, wanneer er overvloed van andere groenten is, het rundvee, maar vooral schapen, geiten of varkens, hierop onthalen; voor alle deze dieren levert het een goed voedsel op. Andere hebben ook de van den buitensten bast beroofde stengen als een niet onsmakelijke, op dezelfde manier als Aspersies te gebruiken spijs, aangeraden, en het zaad van deze plant gebruikt om aan moutwijn meer geur en smaak mede te deelen.»

Zoover Van der Trappen. Wat hij vertelt is nog al aardig voor een plant, die wij hoofdzakelijk beschouwen als een lastig onkruid of een ongewenscht alleenheerscher in bosschen en hagen. Wordt er tegenwoordig nog in het Oosten en Noorden van ons land veel »Kruidmoes« gemaakt en doet men er zevenblad in?

T.

Spreeuwen en zwarte nachtschade. — Gedurende een groot deel van den winter brachten geweldige spreeuwenzwermen den nacht door in de hooge boomen bij de Raampoort te Amsterdam. In dit voorjaar sloegen in het plantsoen, waarin deze spreeuwenslaapplaats is gelegen, ontelbare kiemplantjes op, die thans duidelijk te herkennen zijn als jonge exemplaren van de *zwarte nachtschade* (*Solanum nigrum*). Uit dit feit valt te concludeeren: 1° Dat de spreeuwen zeer belangrijk bijdragen tot de verspreiding van deze plant. 2° Dat de vogels zich in 't geheel niet laten afschrikken en blijkbaar ook heelemaal geen nadeel ondervinden van de giftige eigenschappen dezer solanee, die toch in de bessen in de sterkste mate tegenwoordig moeten zijn.

L. DORSMAN Cz.

Kruisbekken. We hebben dit jaar weer een vrij druk bezoek van kruisbekken. We troffen ze op 17 Juli aan in de staatsbosschen op Vlieland, een vlucht van acht, en in de week daarop nam ik herhaaldelijk een vlucht van een dozijn waar in de bosschen van Bloemendaal. Ze treffen het nu niet zoo goed als in 1909, want de sparren hebben haast geen kegels gemaakt en ik ben er benieuwd naar wat de aardige bezoekers nu wel eten. Ze zijn ook veel onrustiger en vooral in de morgenuren hoor ik wijd en zijd hun lokroep, net of droge houtjes en glazen staafjes tegen elkaar gerammeld worden. Wie heeft ze ook gezien?

JAC. P. Th.

GEVRAAGD:

Voor wetenschappelijke kweekproeven, levende planten of zaden van *Linum catharticum* (Purgeervlas) en van *Radiola linoides* (Dwergvlas). Alle onkosten zullen worden vergoed. Adres: Mej. Dr. T. Tammes, Botanisch Laboratorium, Groote Rosenstraat, Rotterdam.

AANGEBODEN:

Te koop aangeboden de jaargangen XIX en XX van *De Levende Natuur*. Zoo goed als nieuw. Prijs f 2.— per jaargang. Porto voor koopers. Adres: B. W. Iesberts, Van Hogendorpstraat 73n, Amsterdam.